

Gemeente Woerden
t.a.v. het College van B&W
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Ons kenmerk	Uw kenmerk	Bijlage(n)	Plaats	Datum
C14-1009	U-16839		Harmelen	9 oktober 2014

Betreft: Ongevraagd advies over Integraal beleidsplan Sociaal Domein 2015-2016

Geacht College,

Op 23 september 2014 hebben we de definitieve versie van het Integraal Beleidsplan Sociaal Domein 2015 - 2016 ontvangen. In een eerdere fase hebben we op 28 april jl. een reactie gegeven op een consultatieversie. U gaat in op deze reactie in uw brief van 22 september 2014.

Bij de definitieve versie heeft u ons geen advies gevraagd. Gezien de inhoud van het definitieve Beleidsplan en uw reactie op ons advies bij de consultatieversie van het Beleidsplan menen wij te moeten komen tot een ongevreagd advies.

Persoonsgebonden budget (PGB)

Een belangrijk uitgangspunt in het voorliggend Beleidsplan is het streven naar zelfregie voor de inwoners middels het verlenen van een zogenaamd Persoons Gebonden Budget (PGB). De gemeente heeft zelfs het voornemen, zo wij hebben begrepen, om een pilot te doen waarbij de Zorg in Natura volledig wordt vervangen door het PGB en wel over de volle breedte van het Sociaal Domein. Er wordt in dit verband gesproken over een 'levenslang en levensbreed' PGB. Daarvoor zal de gemeente Woerden wel een speciale vrijstelling moeten verkrijgen aangezien in de nieuwe wet op de Wmo Zorg in Natura (ZIN) aangeboden moet worden naast het PGB. De burger moet dan een PGB accepteren. Het is voor ons overigens onduidelijk of er dan nog wel een mogelijkheid tot Zorg in Natura beschikbaar is voor de inwoners. Bij de Jeugdwet ligt dit anders, sommige vormen van ondersteuning moeten via gespecialiseerde instellingen voor Jeugdzorg worden verleend. De andere vormen mogen in de vorm van een PGB worden verstrekt. Wij gaan ervan uit dat de genoemde pilot PGB ook voor de jeugd van toepassing zal zijn.

In ons advies bij de consultatieversie hebben wij een kritische kanttekening gemaakt bij dit voornemen. In uw reactie gaat u niet of nauwelijks in op onze inhoudelijke bezwaren. Daarom nogmaals een inhoudelijke onderbouwing.

Kwaliteit van ondersteuning

De verstrekking van het PGB vindt plaats op basis van het ondersteuningsplan. In dit ondersteuningsplan wordt omschreven welke ondersteuning nodig is. Vervolgens zal de burger deze ondersteuning inkopen. Men heeft de vrijheid een keuze te maken tussen een professional of een

niet-professional, veelal iemand uit het eigen sociale netwerk of de mantelzorger, tegen verschillende daarbij behorende tarieven. Bij de professional is de kwaliteit gewaarborgd, bij de niet professional is dit niet het geval. Wij adviseren u om bij de eventuele toekenning van het PGB kwaliteitseisen te stellen bij de in te kopen ondersteuning door de niet-professional.

Wij blijven van mening dat niet de mate van zelfregie bepalend is maar de kwaliteit van de ondersteuning. Immers het gaat om de mate waarin de burger zichzelf kan blijven „redden” in een zelfstandige setting. De mate van zelfregie is hierbij slechts één van de bepalende factoren en een subjectieve perceptie van de burger die van persoon tot persoon kan verschillen al naar gelang haar of zijn achtergrond en situatie.

Beheer PGB

Niet voor iedere situatie is een PGB de geschikte oplossing. Op pagina 14 van het Beleidsplan wordt de situatie beschreven waarbij een inwoner/huishouden wel een PGB wil, maar daarvoor niet de vaardigheden heeft om deze aan te vragen en vervolgens op te treden als werkgever/opdrachtgever. Het gaat om de meest kwetsbare inwoners van Woerden met een verstandelijke beperking en/of een psychiatrische aandoening. Deze inwoner kan in uw visie iemand inhuren om dit voor hem/haar te regelen, en dit vanuit het PGB of vanuit een algemene voorziening (MEE) laten bekostigen. Hiermee wordt de door de gemeente gewenste zelfregie bereikt en daarnaast zal de ingekochte ondersteuning goedkoper zijn dan bij ZIN.

Is het echter nog steeds zoveel goedkoper op het moment dat veel inwoners kosten moet maken uit het PGB of een algemene voorziening om zelf zorg te kunnen inkopen en te beheren via een PGB? En kunnen we in deze situaties nog wel spreken van een adequate voorziening? Hoeveel inwoners hebben momenteel al begeleiding bij de zelfredzaamheid en zullen dus straks ook begeleiding nodig hebben bij het beheren van het PGB? In december 2012 heeft de staatssecretaris van VWS een plan van aanpak opgesteld om fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik met het persoonsgebonden budget tegen te gaan. Zijn deelnemers aan dit plan van aanpak geconsulteerd over de risico's van het PGB (al dan niet levenslang/levensbreed)? Zijn de risico's in kaart gebracht wanneer het weer aantrekkelijk wordt voor PGB bureaus om cliënten te werven waarvoor PGB's beheerd kunnen worden? Op welke manier worden de meest kwetsbare inwoners beschermd tegen die nadelen van het dringende advies van de gemeente om zorg in PGB in te kopen? Kortom we hebben nog vele vragen bij dit onderwerp.

'Levenslang en levensbreed' PGB

In het plan is er sprake van een zogenaamd 'levenslang en levensbreed' PGB. Argument daarvoor is dat de inwoner/cliënt niet jaarlijks een indicatietraject hoeft te doorlopen voor aandoeningen die blijvend van aard zijn. Dit doet tekort aan een groep inwoners met psychiatrische aandoeningen als schizofrenie of autisme. Deze aandoeningen zijn vaak blijvend van aard maar betekenen niet direct levenslange zorgbehoefte. De term levenslang is misleidend en demotiverend en klinkt meer als een straf dan een gunst. Behandelaars werken met hun cliënten toe naar verbetering van de situatie, cliënten volgen vaardigheidstraining en leren omgaan met hun beperkingen. Vooral in de GGZ wordt een langdurige indicatie regelmatig als demotiverend beschouwd, de cliënt denkt dat hij toch nooit meer beter wordt, het doel waar met de hulpverlener naartoe wordt gewerkt, wordt daarmee ondermijnd en bij bepaalde aandoeningen kan dit juist averechts werken. Wij vragen u dringend aandacht voor dit punt en adviseren u uitsluitend te spreken over PGB waarbij er sprake is van verschillende looptijden afhankelijk van de specifieke situatie.

Inkoop van zorg

Zoals al eerder vastgesteld kan de burger met het zijn/haar toegekende PGB ondersteuning inkopen bij mantelzorgers en/of vrijwilligers uit zijn/haar netwerk. Macro kan dit leiden tot hogere kosten binnen het sociaal domein. Er zal immers sprake zijn van verdringing van werk voor professionals, veelal in dienst van zorginstellingen. De kosten in het kader van de Participatiewet zullen toenemen. In

hoeverre dit wordt gecompenseerd door de lagere tarieven die voor niet-professionals worden gehanteerd in het PGB is onduidelijk. Wij achten het uit hoofde van de doelstellingen van de Participatiewet ongewenst dat de gemeente Woerden een dergelijke verdringing op de arbeidsmarkt faciliteert.

Tot zover onze kanttekeningen bij het PGB.

Transitie/Transformatie Proces

Op pagina 15 van het Beleidsplan wordt, in het kader van de transitie en de transformatie, geschreven: "we leren en ontdekken met elkaar werkenderwijs". In uw brief van 22 september jl. staat, als antwoord op onze reactie op de consultatieversie van het beleidsplan, "de toename van het aantal kwetsbare inwoners die zelfstandig wonen met een ondersteuningsvraag hebben we in beeld, maar we volgen dit op de voet".

Leren en ontdekken is prima, maar in dit antwoord klinkt te weinig besef door dat dit ten koste gaat van de meest kwetsbare burgers in onze gemeente. Is er voldoende gedaan om goed inzicht te krijgen in en kennis te vergaren over de doelgroep met een verstandelijke beperking en/of een psychiatrische aandoening? Het is niet voldoende om alleen te 'volgen'. Wanneer hun situatie eerst moet verslechteren, omdat de gemeente aan het leren en ontdekken is, kost het jaren (en veel geld) om de situatie weer zo stabiel te krijgen zoals deze met hard werk verkregen was.

Informatiebeheer

In pagina 20 van het beleidsplan wordt gesproken over een proef met de zogenaamde Inwoner Cloud. Alle informatie van de burger wordt daar gebundeld en voor alle relevante partijen in het Sociale Domein toegankelijk gemaakt. Uiteraard na toestemming van de inwoner.

Heeft de burger die om ondersteuning vraagt eigenlijk wel een keuze. Is het niet zo dat geen toestemming betekent geen ondersteuning? Wij vragen hierbij speciaal aandacht voor het jeugddossier. Juist dit dossier is in de beleving van de burger uitermate privacygevoelig. Wanneer daar geen harde garanties liggen zal de burger niet meewerken aan informatieverstrekking en dat is niet in het belang van de betreffende jeugdige inwoner. Wij adviseren u bij de uitwerking van genoemde proef aandacht te schenken aan deze aspecten.

Wijkteams

In bijlage 1 over de nieuwe Wmo (par 5.6.) wordt gesproken over een pilot wijkaanpak waarbij een essentiële rol is weggelegd voor de verzekeraars. In uw brief van 22 september spreekt u over WoerdenWijzerTeams. In andere uitingen van de gemeente wordt gesproken over Sociale Wijkteams. Wij nemen aan dat hiermee hetzelfde wordt bedoeld. Derhalve stellen u voor een eenduidige benaming toe passen, tenzij hier sprake is verschillende teams en vormen van aanpak. Samengevat achten wij dit een goede ontwikkeling en willen graag geïnformeerd worden over de voortgang in dit traject.

Lokale infrastructuur Jeugd en Wmo reserve

In de bijlage over de Jeugdwet wordt gesteld dat er een lokale infrastructuur voor de jeugd wordt opgezet. Maakt die deel uit van de nieuw te vormen WoerdenWijzerTeams of staat het daar los van? Gezien de privacy gevoeligheid van jeugddossiers hebben we een voorkeur voor de laatste variant. U geeft aan dat de kosten voor de opbouw van een dergelijke infrastructuur zullen worden gedekt uit de WMO-reserve. Deze reserve is gevormd uit overschotten bij de uitvoering van de huidige WMO. De WMO-raad stelt vast dat wij niet zijn gehoord over de besteding van deze reserve en betreuren dat. Ook binnen de nieuwe WMO zijn er financiële knelpunten te onderkennen.

Uitvoering Jeugdwet

De uitvoering van de Jeugdwet stelt de gemeente Woerden voor grote organisatorische uitdagingen. Dit wordt gecompliceerd door de door de overheid afgedwongen samenwerking in de regio met andere gemeenten. Er is een garantie afgegeven voor lopende zorg. Hoe gaat de gemeente de nieuwe gevallen of situaties, die zich in 2015 gaan voordoen, signaleren terwijl alles nog in opbouw is? Het hiervoor genoemde wijkteam krijgt een belangrijke signalerende functie maar is in 2015 nog niet Woerden breed operationeel.

De geschetste aanpak via de wijkteams gaat uit van jongeren die in de knel komen binnen kwetsbare gezinnen, die de gemeente al kent vanuit de andere domeinen. Dat is bij jeugd lang niet altijd het geval. Vaak liggen er medische oorzaken en heeft het gezin verder geen problemen anders dan dat er druk ontstaat op het gezinsverband. Hou dergelijke dossiers buiten het wijkteam, laat het direct lopen via huisarts, wijkverpleegkundige en jeugd GGZ. Het is een puur medisch probleem die wordt opgelost binnen de WzV en eventueel WLZ.

Passend Onderwijs

In de bijlage over het Passend Onderwijs wordt gesteld dat dit primair een taak is van de scholen. De gemeente heeft een meer toezichthoudende en faciliterende rol. De overheid heeft ten aanzien van passend onderwijs voorgeschreven dat dit door Woerden moet worden ingevuld in samenwerking met De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater en Stichtse Vecht. De scholen in Woerden kennen hiertoe al een zogenaamde Lokale Educatieve Agenda (LEA) waarin specifieke lokale issues worden gesignaleerd en geadresseerd. Wij vragen ons af wat een regionale samenwerking nog verder kan brengen aangezien de essentie van de 4 transities onder meer is dat lokale issues ook lokaal moeten worden opgepakt. In de bijlage van het Passend Onderwijs missen wij de rol die de "brede school" in dit kader kan vervullen.

Uitvoering Participatiewet

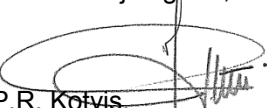
Ten aanzien van de uitvoering participatiewet vragen we ons - naast onze eerdere opmerking over de inkoop van zorg door PGB houders - af wat nu de taakverdeling is bij de vaststelling inkomensondersteuning tussen Ferm Werk en Woerden Wijzer.

Communicatie naar inwoners

Zoals u in uw brief aan ons schrijft zullen er verschillen ontstaan in de toegekende ondersteuning, immers de ondersteuning zal gebaseerd zijn op een op de inwoner toegesneden plan. De door u geschetste transparantie geldt uitsluitend voor de betrokken inwoner. Het gevoel van rechtsongelijkheid wordt hiermee niet weggewomen. Naar onze mening dient dit gevoel te worden weggewomen door middel van een goede en heldere communicatie over de werkwijze aan alle inwoners van Woerden.

Uw reactie zien we met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

J.P.R. Kotvis,
Voorzitter Wmo-raad Woerden.